

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА СПЕЦИАЛНОСТ „ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА”

Специалност: Предучилищна и начална училищна педагогика

Образователно - квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: педагог-начален учител, педагог-детски учител

Основната цел на обучението по специалността „Предучилищна и начална училищна педагогика” е да подготви квалифицирани специалисти, които компетентно и творчески да ръководят възпитателно-образователния процес с деца от 3 до 7 годишна възраст и от 7 до 11 годишна възраст.

Професионалното предназначение на бакалавъра по “Предучилищна и начална училищна педагогика” е да осигурява ефективност на възпитателния и на ограмотителния процес в детската градина и началното училище.

Бакалавърът по “Предучилищна и начална училищна педагогика” трябва да бъде с висока професионална подготовка, богата езикова култура и познания в областта на психолого-педагогическите дисциплини, разкриващи особеностите на когнитивното, емоционалното и физическото развитие на децата в предучилищна възраст и на учениците в начална училищна възраст; основите на технологията на обучението по различните частно-научни дисциплини; особеностите и изискванията на европейските измерения на образованието.

Обучението е съобразено с Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител” в сила от учебната 2017/2018 година, приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., обн. ДВ. бр.89 от 11 ноември 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 декември 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 февруари 2021 г. и Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти в сила от 02.08.2019 г., издадена от министъра на образованието и науката, обн. ДВ. бр.61 от 2.08.2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27.11.2020г. и изградено на базата на:

- **Фундаментална подготовка**, включваща История на педагогиката и българското образование, Литературознание, Фонетика и лексикология на българския език, Морфология и синтаксис на българския език, Математика, Основи на природните науки и др.;

- **Основни знания в областта на психолого-педагогическите дисциплини:** Предучилищна педагогика, Дидактика, Обща психология, Теория на възпитанието, Езикознание, Възрастова психология, Сравнително образование, Педагогическо общуване, Педагогическа психология и др. Обучението по информационни и комуникационни технологии и работа в дигитална среда дава възможност на бъдещия детски и начален педагог успешно да използва електронни учебни материали и електронни форми на обучение.
- **Специална методическа подготовка,** осъществявана чрез изучаване на частните методики за изграждане на конкретен методически подход у педагозите. Методиките разкриват система от специфични способности, похвати, форми и средства за ръководене на игровата, учебната, трудовата, битовата, класната и извънкласната дейност на децата в детската градина и началното училище. Методическата подготовка се осъществява чрез изучаване на дисциплините: Педагогика и технология на играта, Методика на физическата култура в детската градина, Методика на запознаване с околния свят, Методика на музикалната култура в детската градина и Методика на музикалното възпитание в началното училище, Методика на физическото възпитание в началното училище, Методика на формиране на елементарни математически представи, Методика на изобразителната дейност в детската градина, Методика на обучението по български език и литература в детската градина, Методика на обучението по математика в началното училище, Методика на обучението по човекът, обществото и природата, Методика на обучението по български език и литература в началното училище, Методика на конструирането технологиите и детския труд, Методика на физическото възпитание в началното училище, Методика на изобразителното изкуство в началното училище, Методика на обучението по технологии и предприемачество в началното училище и други дисциплини.

Методическата подготовка дава възможност на специалиста да организира и провежда разнообразни по вид форми на обучение и възпитание с подрастващите, да осъществява възпитателната дейност в условията на игрови, художествено-развлекателни, спортни, конструктивни и трудови дейности.

Специализиращата подготовка на бъдещите педагози включва три вида практика в детската градина и началното училище: Хоспитиране (наблюдения, съпроводени с коментар), Текуща педагогическа практика и Стажантска практика. Така се постига равнопоставеност между теоретичната и практическата подготовка на студентите.

Избираемите дисциплини надграждат подготовката на студентите-педагози по проблеми, свързани със специализираната и допълнителната им подготовка и са ориентирани към усъвършенстване на ключовите компетентности, свързани с професионално-педагогическата им реализация. Избираемите дисциплини са организирани в две групи:

- **първа група** - педагогически, психологически, образователно управленски и частно-дидактически;
- **втора група** - интердисциплинарни и приложно-експериментални дисциплини и дисциплини, обучението по които осигурява надграждане на компетентности, свързани със спецификата на професионалната квалификация.

Студентите задължително избират и изучават по две учебни дисциплини от всяка група.

Към първата група спадат следните дисциплини :

1. Взаимодействие със семейството;
2. Педагогическо взаимодействие в мултикултурна среда;
3. Гражданско образование;
4. Дигитална компетентност и дигитална креативност;
5. Разработване на уроци за обучение в електронна среда;
6. Приобщаващо образование за деца и ученици със специални образователни потребности;
7. Комуникативни умения в образователна среда;
8. Управление на взаимоотношенията в образователна среда;
9. Лидерство в образованието;
10. Управление на образователни институции;
11. Здравно и екологично образование.

Предвидено е задължително изучаване на факултативни дисциплини.

Интеграцията от фундаментални, специализиращи и допълнителни дисциплини позволява да се осъществи задълбочена и качествена подготовка на учители в областта на предучилищното и началното образование.

Обучението на бакалавъра по "Предучилищна и начална училищна педагогика" е насочено към:

- овладяване на **следните групи компетентности** за придобиване на професионална квалификация „детски учител“:

1. Образователна среда

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата, в т. ч. методическата подготовка на детския учител за прилагане на знания, умения и отношения, които допринасят за организиране и управление на образователната среда чрез взаимодействие между отделните образователни направления и образователни ядра по начин, който най-ефективно подпомага игровото взаимодействие и създава условия на всяко дете за активно участие във всички дейности.

2. Педагогическо взаимодействие с децата

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата и професионално-психологическата подготовка на детския учител за прилагане на знания, умения и отношения по посока цялостното (холистичното) развитие и индивидуално общуване с детската личност, имайки предвид нейните индивидуални потребности и потенциал в процеса на игровото взаимодействие.

3. Лидерство

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка по посока развитие на учителя като лидер в активно сътрудничество с децата в групата в детската градина или училището, да създава и утвърждава развиващи цели и високи, но реалистични очаквания по отношение на техните личностни постижения.

4. Работа с родителите и семейната общност

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на учителя за прилагане на знания, умения и отношения за изграждане на партньорства с родителите и семейната общност за осигуряване на оптимална подкрепа на всяко дете.

5. Възпитателна работа

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на учителя в областта на теорията и методиката на възпитанието за прилагане на знания, умения и отношения, които формират ценностната система на детската личност.

6. Работа в мултикултурна и приобщаваща среда

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на детския учител в областта на приобщаващото, интеркултурното и

гражданското образование за прилагане на знания, умения и отношения, които подкрепят реализирането на правата на детето и приобщаващото образование.

- овладяване на **следните групи компетентности** за придобиване на професионална квалификация „начален учител“:

1. Преподаване

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на дидактиката, методиката на обучението по преподаваните в началния етап на основното образование учебни предмети, прилагането на ИКТ в обучението и включват необходимите за началния учител знания, умения и отношения за организиране на процеса на обучение, осъществяване на преподаването и подпомагане на ученето, и постигането на успешни резултати в овладяването на учебното съдържание.

2. Взаимоотношения с учениците

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата и професионално-психологическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се овладяват знания, развиват се умения и отношения, насочени към ефективно взаимодействие с учениците в началния етап на основното образование. В основата на компетентността е подготовката за ефективно общуване с учениците както в процеса на преподаване на учебното съдържание, така и в ситуации, свързани с личностното им развитие и междуличностните взаимоотношения в ученическата общност,

3. Взаимоотношения с другите педагогически специалисти

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, насочени към постигане на ефективност във взаимоотношенията му с учители и други педагогически специалисти за постигане както целите на обучението, така и цели, свързани с личностното развитие на учениците. Това предполага подготовка в областта на планирането, организирането и осъществяването на съвместни дейности с други учители и педагогически специалисти, в т.ч. екипно взаимодействие, както и обсъждане и вземане на решения при възникнали проблемни ситуации в класната стая или в други пространства на територията на училището или извън него.

4. Лидерство

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител по учебни дисциплини, в които се усвояват знания, развиват се умения и отношения за ролята на учителя като лидер в класната стая в активно сътрудничество с учениците, който планира и се стреми към реализация на развиващи цели и високи очаквания по отношение

на техните учебни постижения. Началният учител трябва да е подготвен така, че да мотивира учениците да участват активно в образователни дейности, насочени към личностно развитие, да стимулира иновативност и креативност в рамките на педагогическото взаимодействие в класната стая и извън нея, ефективно да подготвя учениците за многобройните предизвикателства, пред които предстои да се изправят в живота си.

5. Работа с родителите и семейната общност

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на учебни дисциплини, насочени към усвояване на знания, развитие на умения и отношения за ефективно взаимодействие с родителите и други представители на семейната общност.

6. Възпитателна работа

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на теорията и методиката на възпитанието. Те са насочени към усвояването на знания, развитието на умения и отношения за подпомагане на процеса на личностно развитие на учениците в началния етап на основното образование като индивидуалности и членове на обществото.

7. Работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда

Компетентностите са свързани с професионално-педагогическата подготовка на началния учител в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование.

Бакалавърската степен се придобива след четири годишен курс (8 семестъра, 240 ECTS кредита), съгласно учебния план.

Бакалавърът по „Предучилищна и начална училищна педагогика“ може да заема следните длъжности:

- учител в детска градина/учител в подготвителна група в училище;
- начален учител;
- учител в група за целодневна организация на учебния ден I-IV клас;
- учител в група за предучилищно образование в специално училище;
- ръководител и преподавател в центрове за работа с деца, в детски школи и групи за извънкласна дейност;

- длъжност в детските отдели и институции за масова и художествена комуникация;
- консултант-експерт в институции, работещи с деца от предучилищна и начална училищна възраст;
- конкурсено-административни длъжности в държавни и частни образователни институции за работа с деца от предучилищна и начална училищна възраст;
- ръководители на екипи или членове на екипи в неправителствени организации, фондации и др.

Дипломирането се осъществява в два варианта:

Първи вариант:

- Държавен (практико-приложен) изпит;
- Държавен писмен изпит по Педагогика и Психология;
- Държавен писмен изпит по Методики на обучението в детската градина и началното училище;

Втори вариант:

- Държавен (практико-приложен) изпит;
- Дипломна работа по тема от Педагогика, Психология и Методики

Завършилите ОКС „бакалавър“ могат да: продължат образованието си в ОКС „магистър“; да получат второ висше образование; да участват в различни форми на продължаващо обучение през целия си живот.